

Sisukord

Pandeemiline sise- ja avalik ruum

Siim Raie

3

Aastast 2020 jääb meelde...

Anni Martin, Kerttu Künarpuu, Viljar Vissel,
Karola Mursu, Kermo Jürmann

4

Kaanelugu

Valga kaunitari noorenduskuur

Margis Sein, JirĶ Tintera, Kristiina Ribelus,
Kadri Tael, Väino Niitvägi

5

Digipäränd

Digitaalse maailma pärand

Kurmo Konsa

12

Komplekssed pärandi mõõdistamise meetodid

Andres Uueni

14

Kadunud maailma taasloomine „VR Toila 1938“

Mairo Rääsk

16

(Filmi)kaadrid otsustavad kõik

Jaak Lõhmus

17

Arhitektuur

Padise ja Narva – kaks lähenemist keskaja restaureerimisele

Leele Välja

20

Anija mõisa aja lugu

Janne Kallakmaa, Mart Keskküla, Ly Renter

25

Rakvere südalinna elavdamine üldplaneeringu raamistikus

Andres Levald

28

Aegviidu raudteejaam 150 aastat hiljem

Martin Jänes

30

Kasarmust kohtuhooneks

Reesi Sild

32

Rekonstrueerimine vanalinnas: Aia 10a

Ove Oot, Taavi Põlme

34

Tselluloosivabrikust meediatehaseks

Diana Haapsal, Margit Aule

36

Modernistliku ruumi korrastamine:

Tallinna Tehnikaülikooli peahoone fuajee

Oliver Orro

37

Saku näitusepaviljoni taassünd

In memoriam: Harju KEK-i tehnotalituste hoone

Leele Välja

38

Nii roheline maja!?

Anneli Randla

39

Arheoloogia

Kas arheoloogiapäränd on ammendamatu? Arheoloogiapäränd, selle prognoosimine ja üldplaneeringud

Ulla Kadakas, Andres Kimber, Martti Veldi

40

Haapsalu Linda tänava keldrid mõtestavad linna ehituslugu

Anton Pärn

44

Aasta leid: vasest talb Tallinnast Betooni tänavalt

Kristiina Paavel

46

Kirikud

Kärdla kiriku restaureerimistöde luksuslikud(?) võimalused

Karin Kirts

47

Kärdla kiriku kaks altarimaali

Malle-Reet Heidelberg

51

Haljala Püha Mauritiuse kiriku restaureerimine Pikihoone restaureerimistöde

Eva Mölder

52

Torniportaali konserveerimine

Isabel Aaso-Zahradnikova

54

Valjala kiriku apsiidi restaureerimistöde aastatel 2018–2020

Tõnu Sepp

55

Kunst

Nopped Christian Ackermanni projektist

Hilkka Hiiop, Tiina-Mall Kreem, Jüri Martin Lepp,
Anneli Randla

56

Talitajanaised ja linnud. Anu Rank-Soansi seinapanoo Kurtna Linnukasvatuse Katsejaamas

Hilkka Hiiop, Varje Öunapuu

60

Nõva kiriku pabervitraazide konserveerimine

Tea Šumanov

62

Käsmu kiriku kroonlühtri taastamise lugu

Ene Sarap

64

Vanausuliste kolmikikooni restaureerimise lugu

Grete Nilp

66

Tallinna vanalinna vanima puitmaja barokse hiilguse eesriie

Claudia Valge

68

Maidla lillemaailm. Maalingud mõisahooneloodenurga ruumides

Hilkka Hiiop, Hannes Vinnal

70

Krohvalused saladused Tartus Lai 36

Riina Padar

72

Kogukond

Unistuste koolimaja tall-tõllakuuris

Riin Alatalu, Anu Nigesen 73

Rõõmuga kulutatud aeg maailmapärandi tutvustamiseks

Epp Alatalu 74

Liesi Puod – aastast 1908

Artur Talvik 76

A. Dmitrievi projekteeritud maja nr 73 anamnees

Teet Parve 77

Koroona

Kuidas nad seda vanasti tegid ehk tauditõrje arhitektuur

Oliver Orro 78

Tallinna vanalinna koroonika

Triin Talk 82

Päevakaja

Müüdimurdja: muinsuskaitse eritingimuste uus kord

Maris Mändel 84

Mälestised ja ligipääsetavus – kas võimatu missioon?

Kaido-Allan Lainurm 87

Kliimaneutraalne muinsuskaitse – kas kultuuripärandi renessanss?

Helen Sooväli-Sepping, Pille Runnel 90

Pruuni kulla ehituspärand

Henry Kuningas 93

Suurtükilaev Lembit. Kahurikilbid mälestiste ja museaalidena

Robert Treufeldt 95

Tagasivaade

Muinsuskaitse katuseraha

Elo Lutsepp 96

20 aastat Tallinna kirikurenessansi

Eero Kangor 98

Olümpiaehitused – Tallinna uus nägu

Triin Ojari 100

Persoon

Mitte ainult Tartu Jaani kirikust. Kaur Alttoaga muinsuskaitsest

Ragnar Nurk 104

Meister

Ajalugu armastav Rändmeister

109

Eesti skulptuurid on Isabel Aaso-Zahradnikova kindlates kätes

Tiina Sakermäe 110

Uus teadmine

Põnevaid raidkivileide Tallinna vanalinnas

Risto Paju 111

Kaagjärve Veenus

Kadi Alatalu 114

Dendrokronoloogia tõendab: Pikk 43 hoone katus Tallinnas ehitati 1434. aastal

Alar Läänelaid, Ain Pihl 115

Ajalooliste krundipiiride kaardianalüüs

Martti Veldi 116

Muinsuskaitse digiteek

Maris Veeremäe 116

Muinsuskaitseameti eripreemiad riiklikul teadustööde konkursil

117

Harju ja Viru maakirikud ehitusarheoloogi luubi all

Villu Kadakas 117

Arhitektuurijooniste koopiad on hoidmist väärt pärand

Tea Šumanov 119

Kroonika

Muinsuskaitseameti aastapreemiad

120

Mälestiseks tunnistati...

121

Vinni mõisa tall ei ole enam mälestis

Laura Ingerpuu, Kersti Siim 124

Lahemaa ja Alutaguse rahvuspargi militaarpärandi päevad

Ave Paulus, Robert Treufeldt 126

Muuseum põleb! Esimene riiklik kultuuriväärtuste päästmise lauaõppus

Linda Lainvoo 128

Pärandivaderid koduõppel

Elle Lepik 129

Muuseumikogude järelevalve

Kadri Tael 130

Eesti ühineb UNESCO veealuse kultuuripärandi kaitse konventsiooniga

Maili Roio 131

2019.–2020. aastal ilmunud uued raamatud

132

Kolm aastat ICOMOS-i juhatuses

Riin Alatalu 134

In memoriam: Dmitri Bruns

135

Need igavad hallid kivid... Kas tavaline saab olla väärtuslik?

Maris Mändel 136